

Luonnos 15.6.2026**Oikeusministeriön asetus Oikeuspalveluviraston toimipaikoista****Pääasiallinen sisältö**

Esityksessä ehdotetaan, että oikeusministeriö antaa asetuksen Oikeuspalveluviraston toimipaikoista, jolla muutetaan nykyisiä toimipaikkoja. Oikeuspalveluvirastosta annettu laki muuttuu 1.1.2027 lukien siten, että Oikeuspalveluvirastossa on oikeusaputoimistojen ja edunvalvontatoimistojen lisäksi talous- ja velkaneuvontatoimistoja.

Lisäksi Oikeuspalveluvirasto on esittänyt oikeusministeriölle virastolle toimistojen määrän vähentämistä ja toimipaikkaverkoston muutoksia virastolle asetettujen tuottavuustavoitteiden saavuttamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi.

Esityksen mukaan Oikeuspalveluviraston asetuksessa säädettyjen toimipaikkojen määrä olisi 38. Lisäksi toimistot voisivat ottaa asiakkaita vastaan myös muualla, jos siihen on tarvetta. Tarkoituksena on, että asetuksessa mainitut toimipaikat toimisivat myös henkilöstön virkapaikkana ja niissä tarjottaisiin kaikkia palveluja. Oikeuspalveluviraston asetuksessa mainituista 158 toimipaikasta valtaosassa (98) käydään vain ajanvaraukselle ja niiden käyttö on erittäin vähäistä.

Asetusteknisistä syistä esitetään, että voimassa oleva asetus kumotaan ja annetaan uusi samanniminen asetus Oikeuspalveluviraston toimipaikoista. Muutoksen vuoksi valtion kustannukset pienenevät noin 0,5 miljoonalla eurolla.

Asetusmuutoksen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2027.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Oikeuspalveluvirastosta annetun lain (1133/2023) 3 §:n 2 momentin mukaan viraston toimipaikoista säädetään oikeusministeriön asetuksella. Oikeusministeriö on antanut asetuksen Oikeuspalveluviraston toimipaikoista (637/2024), jonka 1 §:ssä säädetään oikeusaputoimistojen ja edunvalvontatoimistojen toimipaikoista.

Oikeuspalveluvirastosta annettua lakia on muutettu lailla (316/2026), joka tulee voimaan 1.1.2027. Muutoksen johdosta Oikeuspalveluvirastossa on oikeusaputoimistojen ja edunvalvontatoimistojen lisäksi talous- ja velkaneuvontatoimistoja, mistä syystä asetuksen 1 §:ää on tarpeen muuttaa. Koska 1 §:n rakenne muuttuu, myös asetuksen 2 §:ään on tarve tehdä teknisiä muutoksia. Asetuksessa on kaksi pykälää, joita molempia on tarpeen muuttaa. Tästä syystä esitetään, että koko asetus kumotaan ja annetaan uusi saman niminen asetus.

Lisäksi Oikeuspalveluvirasto on 27.2.2026 esittänyt oikeusministeriölle viraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamista. Tämä esitys pohjautuu viraston ehdotukseen. Toimistojen nimistä, määrästä ja alueista säädetään valtioneuvoston asetuksessa Oikeuspalveluvirastosta (548/2024), jota koskeva asetusmuutos on vireillä samanaikaisesti erillisenä hankkeena.

2 Asian valmistelu

Asetus on valmisteltu oikeusministeriössä virkatyönä. Esitys perustuu Oikeuspalveluviraston oikeusministeriölle tekemään esitykseen (Oikeuspalveluviraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston uudistamista koskeva esitys 27.2.2026), joka on luettavissa julkisessa palvelussa (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM025:00/2026>) tunnuksella OM025:00/2026.

Oikeuspalveluviraston koko ehdotus on ollut lausuntokierroksella 13.5.-11.6.2026. Viraston ehdotuksesta saadut lausunnot ovat luettavissa yllä mainitussa julkisessa palvelussa.

(Myös muutos Oikeuspalveluvirastosta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta on vireillä samaan aikaan erillisenä hankkeena.)

Asetusluonnos on ollut lausunnolla --- (täydentyä jatkovalmistelussa)

(Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.)

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

3.1 Nykytilan arviointi

Oikeuspalveluvirasto on aloittanut toimintansa 1.1.2025. Viraston perustamisessa yhteydessä oikeusaputoimistojen ja edunvalvontatoimistojen toimipaikat säilyivät entisellään oikeusministeriön linjauksen mukaisesti. Viraston toiminnan tavoitteena on valtakunnallisesti yhtenäisten toimintatapojen ja palvelujen saatavuuden parantaminen. Oikeusministeriö ja Oikeuspalveluvirasto ovat sopineet tulossopimuksessaan vuodelle 2025, että virasto tekee ehdotuksen toimipaikkarakenteen muuttamiseksi.

Toimipaikkarakenteen laajalle uudelleen arvioimiselle on useita syitä. Oikeusaputoimistoilla ja edunvalvontatoimistoilla on perinteisesti ollut tiheä toimintapaikkaverkosto, johon ei ole tehty merkittäviä muutoksia. Virastolla on asetuksen mukaan tällä hetkellä 158 toimipaikkaa, joista 98:ssa ei ole henkilöstöä paikalla, vaan toimipaikoissa käydään tarvittaessa ajanvarauksella. Kuntaliitosten vuoksi saman kunnan alueella voi olla useampia toimipaikkoja ja merkittävä määrä toimipaikkoja on ollut käyttämättömänä.

Käyntiasioinnin määrä on vähentynyt huomattavasti erityisesti pandemian jälkeen. Siirtyminen sähköisiin toimintatapoihin on vähentänyt asiakkaiden tarvetta asioida paikan

päällä. Asiakkaita voidaan palvella puhelimitse, sähköisen asioinnin ja etäpalvelujen avulla. Lisäksi väestökehitys on vaikuttanut siihen, että pienillä paikkakunnilla asiointin tarve on vähentynyt.

Toimipaikkojen uudelleen tarkasteluun on tarvetta myös valtioneuvoston vuosille 2024–2027 vahvistaman valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen valtakunnallisen suunnitelman vuoksi. Sen mukaan valtion viranomaisten toimipaikkaverkkoja tiivistetään ja toimipaikkoja pyritään jakamaan valtion viranomaisten kesken sekä kuntien ja hyvinvointialueiden kanssa. Valtion toimitilastrategian mukaisesti valtion käyntiasiakaspalvelu ja toimistotilat kootaan kuluvan vuosikymmenen aikana pääsääntöisesti eri viranomaisten yhteisiin työympäristöihin. Suunnitelman mukaan muun muassa Oikeuspalveluvirasto siirtyy vaiheittain vuoteen 2030 mennessä valtion yhteisiin asiakaspalvelupisteisiin ja valtion yhteisiin toimistotiloihin.

3.2 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että Oikeuspalveluvirastolla oli jatkossa 38 toimipaikkaa. Lisäksi asiakkaita voitaisiin ottaa edelleen vastaan myös muualla kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa esimerkiksi valtion yhteisissä toimipisteissä.

Esitettävä toimipaikkaverkosto perustuu väestöpohjaan ja asiointietäisyyksiin sekä palvelujen järjestämisen toiminnallisiin ja turvallisuutta koskeviin edellytyksiin. Toimipaikat esitetään sijoitettavaksi kuntiin, joissa väkiluku ylittää 30 000 asukasta ja joissa ajomatka seuraavaan toimipaikkaan on vähintään 40 minuuttia. Pääkaupunkiseudulla Helsinki, Espoo ja Vantaa sekä Järvenpää alittavat etäisyyskriteerin, mutta ne palvelevat erityisen suurta väestömäärää. Lisäksi Porvoo sisällytetään verkostoon ruotsinkielisen väestön yhdenvertaisen palvelun turvaamiseksi.

Toimipaikka sijoitettaisiin myös 10 000–30 000 asukkaan kuntiin, jos etäisyys lähimpään toiseen toimipaikkaan on vähintään tunnin ajomatka. Alle 10 000 asukkaan kuntiin toimipaikkaa esitetään erityisin perustein. Tällainen peruste voi olla kielellisten oikeuksien tai kohtuullisten asiointimatkojen turvaaminen. Raaseporin ja Inarin toimipaikat on tarpeen säilyttää kielellisten oikeuksien turvaamiseksi. Kuhmoon ja Kittilään esitetään toimipaikkaa, koska ne sijaitsevat kaukana muista toimipaikoista ja niissä on mahdollista tarjota kaikkia Oikeuspalveluviraston palveluita.

Esityksessä lakkautettavaksi ehdotetuista toimipaikoista 98:aan ei ole sijoitettu henkilöstöä. Lisäksi lakkautettaisiin 23 toimipaikkaa, joissa on jonkin verran asiakaskäyntejä, mutta niiden osalta palvelut on järjestettävissä läheisessä toisessa toimipaikassa.

Asetuksen mukaisissa toimipaikoissa olisi toimistojen henkilökuntaa ja niissä tarjottaisiin kaikkia viraston palveluja. Asetuksen mukaan asiakkaita voitaisiin ottaa edelleen vastaan muuallakin kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa. Asiakkaita voitaisiin ottaa vastaan valtion yhteisissä toimipisteissä ja esimerkiksi kuntien kanssa sovituissa paikoissa ajanvarauksella. Edunvalvonnassa asiakkaita voitaisiin ottaa vastaan myös esimerkiksi asiakkaiden kodeissa tai hoitolaitoksissa kuten tähänkin saakka.

4 Vaikutukset

4.1 Vaikutukset asiakkaisiin

Oikeuspalveluviraston teettämän analyysin mukaan väestöstä 97,4 % saavuttaisi Oikeuspalveluviraston toimipaikan enintään tunnissa. Yli tunnin matka-aika kertyisi 2,6 %:lle väestöstä. Esitys on siten valtion käyntiasiointipalvelujen saavutettavuustavoitteiden mukainen.

Toimipaikan saavutettavuus ei eroa ruotsinkielisillä alueilla. Suomenkielisillä yli tunnin ajomatka toimipaikkaan on 2,6 %:lla ja ruotsinkielisillä 2,2 %:lla. Ruotsinkielisten oikeuksien toteutumisen vuoksi Porvoossa ja Raaseporissa olisi edelleen toimipaikat, vaikka niissä ei muutoin toteudu toimipaikkoja koskevat kriteerit. Lisäksi Inarissa olisi toimipaikka, joka sijaitsee saamen kielilain mukaisella saamelaisten kotiseutualueella.

Vaikka asetuksessa mainitut toimipaikat vähenevät, asiointimatkojen arvioidaan edelleen olevan kohtuullisia asiakkaille ja heidän tapaamisensa voidaan turvata esityksen mukaisissa toimipaikoissa ja järjestämällä tapaamisia tarvittaessa muualla. Käyntiasioinnin arvioidaan lisäksi tulevaisuudessa vähenevän entisestään sähköisen asioinnin ja etäpalvelujen kehittyessä.

4.2 Vaikutukset henkilöstöön

Toimipaikkojen lakkauttamisen vuoksi virkapaikka muuttuisi 94 henkilöllä. Alustavan arvion mukaan viiden henkilön virkapaikka siirtyisi toiselle työssäkäyntialueelle.

Lakkaavaksi esitetyillä toimipaikoilla henkilöstömäärä on 0–11 henkilöä. Pienten toimipaikkojen lakkauttaminen helpottaisi töiden järjestelyjä ja asiakkaiden turvallista vastaanottamista. Henkilöstön yhdenvertaisuus muun muassa etätöiden tekemiseksi ja työympäristön turvallisuuden kannalta paranisi.

Henkilöstöä koskevat muutokset valmistellaan Oikeuspalveluvirastossa yhteistoimintamenettelyn edellyttämällä tavalla.

4.3 Taloudelliset vaikutukset

Toimipaikkojen vähentämisellä on arvioitu saavutettavan noin 0,5 miljoonan euron säästöt toimintamenoihin. Lisäksi ellei muutoksia tehtäisi, toimitiloihin kohdistuu merkittäviä investointitarpeita, mikä lisäisi vuotuisia vuokratukustannuksia merkittävästi.

Toimipaikkojen vähentämisen vuoksi virkamiesten matkakulujen arvioidaan lisääntyvän 15 %. Arvioidun säästön laskemisessa nämä kulut on jo huomioitu.

5 Lausuntopalaute

Oikeuspalveluviraston oikeusministeriölle tekemä esitys (Esitys oikeusministeriölle Oikeuspalveluviraston toimistorakenteen ja toimipaikkaverkoston muuttamiseksi 27.2.2026) on ollut kokonaisuudessaan lausuntokierroksella julkisessa lausuntopalvelussa (<https://oikeusministerio.fi/hanke?tunnus=OM025:00/2026>) tunnuksella OM025:00/2026. Lausuntoa pyydettiin muun muassa kaikilta Manner-Suomen kunnilta, maakunnilta ja hyvinvointialueilta. Lausuntoja saatiin 61, joista kuntia 33, maakuntia 8, hyvinvointialueita 3, järjestöjä 9, valtion virastoja ja laitoksia 3 ja yksityishenkilöitä 5.

Lausunnoissa korostettiin yleisesti, että palvelujen saatavuus tulee turvata muutoksessa. Osa lausunnoista sisälsi kannanottoja toimistorakenteen osalta. Valtaosa lausunnonantajista koski toimipaikkoja. Lausunnonantajista suurin osa vastusti toimipaikkojen lakkautuksia. Monet näkivät positiivisena sen, että asiakkaita voidaan ottaa vastaan edelleen muuallakin kuin asetuksessa mainituissa toimipaikoissa.

Oikeuspalveluviraston ehdotuksesta saatu lausuntopalaute on tarkoitus arvioida kokonaisuutena asetusluonnoksesta saadun palautteen kanssa jatkovalmistelun yhteydessä. Asetusluonnos perustuu Oikeuspalveluviraston ehdotukseen.

Asetusluonnos on ollut lausuntokierroksella ajalla ... (täydentyy jatkovalmistelussa)

6 Voimaantulo

Asetuksen esitetään tulevan voimaan 1.1.2027 samanaikaisesti Oikeuspalveluvirastosta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaan tulon kanssa.

Koska asetuksessa on vain kaksi pykälää, joita kumpaakin ehdotetaan muutettavaksi, esitetään, että oikeusministeriön asetus Oikeuspalveluviraston toimipaikoista (637/2024) kumotaan ja samalla annetaan uusi saman niminen asetus.

7 Esitys

Esitetään, että oikeusministeriö antaa asetuksen Oikeuspalveluviraston toimipaikoista.

Oikeusministeriön asetus Oikeuspalveluviraston toimipaikoista

Oikeusministeriön päätöksen mukaisesti säädetään Oikeuspalveluvirastosta annetun lain (1133/2023) 3 §:n 2 momentin nojalla:

1 § Edunvalvontatoimistojen, oikeusaputoimistojen ja talous- ja velkaneuvontatoimistojen toimipaikat

Ahvenanmaan oikeusapu- ja edunvalvontatoimiston toimipaikka sijaitsee Maarianhaminassa.

Edunvalvontatoimistojen ja talous- ja velkaneuvontatoimistojen toimipaikat sijaitsevat seuraavasti:

- 1) Etelä-Suomen edunvalvontatoimistolla ja Etelä-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistolla on toimipaikka Helsingissä, Hämeenlinnassa, Järvenpäässä, Porvoossa ja Vantaalla;
- 2) Itä-Suomen edunvalvontatoimistolla ja Itä-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistolla on toimipaikka Iisalmissa, Joensuussa, Kotkassa, Kouvolassa, Kuopiossa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Lieksassa, Mikkelissä, Savonlinnassa ja Varkaudessa;
- 3) Länsi-Suomen edunvalvontatoimistolla ja Länsi-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistolla on toimipaikka Espoossa, Kokkolassa, Porissa, Raaseporissa, Raumalla, Salossa, Turussa ja Vaasassa;
- 4) Pohjois-Suomen edunvalvontatoimistolla ja Pohjois-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistolla on toimipaikka Inarissa, Kajaanissa, Kemissä, Kittilässä, Kuhmossa, Kuusamossa, Oulussa, Raahessa, Rovaniemellä ja Ylivieskassa;
- 5) Sisä-Suomen edunvalvontatoimistolla ja Sisä-Suomen talous- ja velkaneuvontatoimistolla on toimipaikka Jyväskylässä, Seinäjoella ja Tampereella.

Oikeusaputoimistojen toimipaikat sijaitsevat seuraavasti:

- 1) Eteläisen Suomen oikeusaputoimistolla on toimipaikka Hämeenlinnassa, Järvenpäässä, Porvoossa ja Vantaalla;
- 2) Helsingin oikeusaputoimistolla on toimipaikka Helsingissä;
- 3) Jokiseudun oikeusaputoimistolla on toimipaikat Oulussa, Raahessa ja Ylivieskassa;
- 4) Kaakkois-Suomen oikeusaputoimistolla on toimipaikka Kotkassa, Kouvolassa, Lahdessa, Lappeenrannassa, Mikkelissä, Savonlinnassa ja Varkaudessa;
- 5) Lappi-Kainuun oikeusaputoimistolla on toimipaikka Inarissa, Kajaanissa, Kemissä, Kittilässä, Kuhmossa, Kuusamossa ja Rovaniemellä;
- 6) Lounaisrannikon oikeusaputoimistolla on toimipaikka Espoossa, Raaseporissa, Salossa ja Turussa;
- 7) Länsirannikon oikeusaputoimistolla on toimipaikka Kokkolassa, Porissa, Raumalla ja Vaasassa;
- 8) Savo-Karjalan oikeusaputoimistolla on toimipaikka Iisalmissa, Joensuussa, Kuopiossa ja Lieksassa;
- 9) Sisä-Suomen oikeusaputoimistolla on toimipaikka Jyväskylässä, Seinäjoella ja Tampereella.

Asiakkaita voidaan ottaa tarvittaessa ottaa vastaan myös muualla kuin 1-3 momentissa mainituissa toimipaikoissa.

2 § Keskushallinnon toimipaikka

Keskushallinto toimii monipaikkaisesti 1 §:n 1–3 momentissa mainituissa kunnissa.

3 § Voimaantulo

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2027.

Tällä asetuksella kumotaan oikeusministeriön asetus Oikeuspalveluviraston toimipaikoista (637/2024).